

ПРОГРАМИ НА ЗАЕДНИЦАТА

НА ЗАЕДНИЦАТА

Влада на Република Македонија
Секретаријат за европски прашања

Програми на Заедницата

Скопје, 2009 година

Наслов на публикацијата:

Програми на Заедницата

Издавач:

Секретаријат за европски прашања

Адаптација за печат:

МагнаСкен

ISBN:

978-9989-182-21-1

Тираж:

2000

CIP-Каталогизација во публикација

Народна и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје
341.171(4-672ЕУ)“ 2007/13“ (083.97)

ПРОГРАМИ на Заедницата.

- Скопје : Секретаријат за европски прашања, 2008. - 59 стр.
илустр. ; 25 цм

Фусноти кон текстот. - Содржи и: Анекс

а) Европска унија - 2007 - 2013 - Програми

COBISS.MK-ID 75154186

British Embassy
Skopje

Оваа публикација/прирачник е овозможена со поддршка од Британската амбасада, во рамките на проектот „Градење на административни капацитети за ЕУ интеграции“ Наведените мислења во оваа публикација се мислења на авторите и не ги одразуваат секогаш мислењата и ставовите на Британската амбасада.

The British Embassy in Skopje supported the publication of this handout. However, the content of this publication does not necessarily reflect the position or the opinions of the British Embassy

Содржина

I.	Вовед.....	4
I.1.	Што се Програмите на Заедницата	4
I.2.	Пристап на корисниците од Македонија	5
II.	Преглед на Програмите на Заедницата	9
II.1.	Истражување	9
II.1.2.	Седма рамковна програма за истражување и технолошки развој – ФП7	9
II.2.	Претпријатија, индустрија и енергија	14
II.2.1.	Рамковна програма за конкурентност и иновации – ЦИП	14
II.3.	Вработување и социјални прашања	19
II.3.1.	Прогрес	19
II.4.	Образование и култура	25
II.4.1.	Програма за доживотно учење - ЛЛЛ	25
II.4.2.	Млади во акција	31
II.4.3.	Медиуми 2007	34
II.4.4.	Програма Европа за граѓаните	37
II.4.5.	Култура	40
II.5.	Животна средина	43
II.5.1.	Живот +	43
II.6.	Правда, слобода и безбедност	46
II.6.1.	Програма Спречување и борба против криминалот	46
II.7.	Здравје	48
II.7.1.	Програма Здравје	48
II.8.	Царина и оданочување	51
II.8.1.	Царина 2013	34
II.8.2.	Фискалис 2013	35
	Анекс: Табела Програми на Заедницата	37

I. Вовед

I.1. Што се Програмите на Заедницата

Во периодот 2007-2013 година, Европската унија има воспоставено неколку програми, односно инструменти за реализација на своите цели во Унијата и надвор од неа. Меѓу нив спаѓаат: Структурни и кохезиски фондови, надворешни инструменти (на пр. ИПА, ЕНПИ, ИЦИ, ДЦИ (IPA, ENPI, ICI, DCI)) и Програмите на Заедницата.

Програмите на Заедницата¹ (Community Programmes) означува интегриран сет на активности усвоен од ЕУ со цел промовирање на соработката помеѓу земјите членки во различни области поврзани со политиките на Унијата, во период од неколку години.

Речиси секоја политика на ЕУ има комплементарна програма на Заедницата. Примарна причина за воспоставување на програмите беше приближување на политиките и активностите на Европската заедница кон европските граѓани, како и креирање додадена вредност на ЕУ на националните напори на земјите членки во одредена област. Затоа, на почетокот учеството во Програмите беше ограничено на земјите-членки. Во Програмите може да учествуваат сите правни субјекти и во одредени примери и приватни лица (поединци) од тие земји.

Рамките, буџетите и приоритетите на секоја од програмите се договорени на ниво на Заедницата. Следствено, Програмите се финансираат од буџетот на Заедницата. Висината на буџетот и неговото времетраење (обично од 4-7 години) ги одредува Европскиот совет. Генерално, не постојат национални квоти за Програмите во смисла на нивна дистрибуција, односно средствата се дистрибуираат по потреба, т.е. според зададени приоритети и цели.

Програмите на Заедницата ја опфаќаат скоро секоја област од социо-економскиот живот на европските граѓани: образование, култура, млади, медиуми, социјални прашања, развој на мали и средни претпријатија (МСП), животна средина, транспорт, јавно здравство, правна соработка, борба против насилството, криминал, тероризам, информатичко општество, царина и даноци. Секоја програма има своја интернет-страница која располага со сите информации поврзани со нејзините цели, активности, буџети, повици и реализирани проекти.

I.2. Пристап на корисниците од Македонија

Учеството во Програмите на Заедницата е отворено за земјите-кандидатки, за европските земји кои не се членки¹ на ЕУ (на пр. Швајцарија, Исланд, Лихтенштајн, Норвешка) и потенцијални кандидатки. Нивното учество има за цел тие подобро да се запознаат со методите и политиките на ЕУ и со тоа да овозможат размена на искуства и добри практики.

Солунската агенда донесена од врвот на Заедницата во Солун, на 16 јуни 2003 г. и овозможи на Европската комисија на 3 декември 2003 година, да предложи основна рамка² за учество на Македонија и на други земји од Западен Балкан во Програмите на Заедницата. На 2 јуни 2005 година, Советот на ЕУ донесе одлука³ за склучување **Рамковна спогодба** меѓу Европската заедница и Македонија како протокол на Спогодбата за стабилизација и асоцијација (Stabilisation and Association Agreement – SAA). Таа одлука беше донесена врз основа на позитивните искуства со отворањето на Програмите за тогашните 13 земји кандидати од централна и источна Европа во 1999 година. Рамковната спогодба е склучена за неодреден период, но се разгледува секои три години.

Учеството на Македонија има за цел запознавање, прилагодување и приближување на земјите од ЕУ и самата заедница. Македонија со другите земји кандидати може да учествува во сите програми врз основа на нејзиниот интерес и приоритетите зацртани во Спогодбата за стабилизација и асоцијација, што претставува основен документ за придружување на земјата кон ЕУ.

Практично, за учество има два услови, чекори, т.е. склучување на **Меморандумот за разбирање** и уплата на финансиски придонес

1 Европската унија (ЕУ) е политичка и економска унија на 27 земји-членки со наднационални и меѓувладини карактеристики. Правната основа на ЕУ е во Европската економска заедница или скратено Европска заедница, која е основана во 1957 година со Римските договори. Денес, Европската заедница е еден од трите столбови на Европска унија. Со стапување во сила на Лисабонскиот договор, таа ќе биде целосно апсорбирана во Европската унија.

2 Тие се обично членки на други договори/конвенции како Европското здржение на слободна трговија или ЕФТА (European Free Trade Association - ЕФТА) или Европската економска област (European Economic Area – ЕЕА).

3 Preparing for the participation of the Western Balkan countries in Community programmes and agencies - COM(2003) 748.

на земјата-учесничка, односно „влезен билет“ (entry ticket) за учество. Меморандумот за разбирање ги опфаќа правилата за учество, потребните административни капацитети, планираното финансиско учество, како и механизмите за вклучување во управувањето со програмата и одредбите за финансиска контрола.

Влезен билет всушност значи дека земја учесничка придонесува во буџетот на ЕУ, но тој е релативно мал во споредба со потенцијалните средства што се на располагање преку учеството во Програмите. Македонија (како и други земји) има право да црпи средства од други ЕУ фондови како на пр. ИПА, КАРДС (IPA, CARDS) за уплата на „влезен билет“ (до максимално 90 %). Но, 10 % мора да бидат уплатени од сопствениот национален буџет. Висината на влезниот билет се одредува врз база на бројот на субјектите кои ќе учествуваат во Програмата.

Претставници на договорни институции, односно министерства од Македонија, учествуваат во работата на комитетите на Програмите како набљудувачи. Субјектите, односно пријавувачите на предлог-проекти учествуваат во Програмите според истите процедури и критериуми како тие од земјите членки на ЕУ.

Управувањето со Програмите е одговорност на генералните директорати (Directorate Generals – DGs) на Европската комисија во одредена област во која е иницирана Програма. Тие се задолжени за управување со процесот на аплицирање, вклучително со објавувањето повици за тендери (call for tenders) или предлози (call for proposals), оценка на пристигнатите понуди и предлози, потпишување договори, вршење исплати и набљудување/оценување. Со цел процесот да биде ефикасен и да нуди еднакви можности за сите, Европската комисија може да задолжува други институции или поединци за одредени фази во процесот.

Секоја земја учесничка има воспоставено **контакт канцеларија** за информирање за одредена програма и можности на заинтересираните страни што ги нуди тој. Во најголем дел, тие точки или канцеларии се поставени во рамките на министерствата или слични институции во областа на одредена програма. Информации за контактните точки или за канцелариите се објавени на интернет-страницата на секоја од програмите. Европската комисија може да воспостави **надворешни тела или агенции** со цел да раководат

целосно или делумно со одредена програма. Заклучно со 1 јануари 2006 г., Комисијата основа Извршна агенција за образование, аудиовизуелни средства и култура (Education, Audiovisual and Culture Agency Executive Agency - EACEA), која е задолжена за делумно или целосно управување со програми во областа на образованието, културата, граѓанството и аудио-визуелните средства.

Секоја програма има специфични цели и поради тоа и специфични критериуми за поднесување понуди, односно предлог-проекти. Но, постојат основни и **генерални чекори** во процедурата за поднесување предлог-проекти до Европската комисија:

За секоја програма се донесува **годишна работна програма (Annual Work Programme)**, која ја одредува основната рамка за приоритетите и активностите кои ќе бидат поддржани во таа година. Тие се обично објавени во првиот квартал на годината (јануари-март) на интернет-страницата на одговорниот генерален директорат, односно Програмата

Повици за предлог-проекти или услуги се објавуваат на интернет-страницата на Програмата, односно на одговорниот генерален директорат. Повици се објавуваат на годишно ниво, но за некои од програмите се објавуваат повици периодично, повеќе пати во годината. Информациите за нив се достапни (на националните јазици на ЕУ) преку националните контактни точки или канцелариите.

Предлог-проекти или понуди се поднесуваат до институцијата определена за повик за Програмите презентирани во ова публикација, тоа е или одговорен генерален директорат или Извршната агенција за образование, аудиовизуелни средства и култура (EACEA), со исклучок на програмата Живот +. Во периодот 2007-2013 година, за некои од програмите воведено е (ексклузивно) **електронско поднесување на проекти/понуди** (на пр. ФП7 и Живот+). Предлог-проектот мора да се поднесува на англиски или на еден од 23-те официјални јазици на ЕУ. Друга документација може да биде пратена на македонски јазик, но секогаш таа мора да е пропратена со превод на англиски (преферирано) или друг официјален јазик на ЕУ.

Оценка на проекти/понуди се врши од страна на посебна комисија, која може да вклучува надворешни експерти од областа на повикот. Оценка се врши врз база на три вида критериуми: исклучувачки (подобност на подносителот и проектот), селекциски (финансиски и оперативен капацитет на подносителот) и доделувачки (квалитет и значајност на проектот). Табелата за оценка (evaluation grid) е секогаш дел од пропишаната документација и му е однапред достапна на подносителот на проектот.

Селекцијата на проекти или понуди е обично со времетраење од 2-6 месеци. Комисијата ги известува успешните, како и неуспешните апликанти. Известувањето вклучува причина за одбивањето, односно понатамошни инструкции поврзани со потпишувањето договор.

Потпишување договор значи почеток на проектот и активностите предвидени во него. Во случај активностите да почнат пред тоа, Европската комисија нема да алоцира средства за истите.

Известувањето за текот на проектот вклучува наративен извештај, односно извештај за активностите и финансиски извештај. Рокот за поднесување извештај (почетен, тековен или завршен) е одреден во договорот. Исплатите на средствата се врзани со доставување и одобрување на истите од страна на Комисијата. Комисијата обично одобрува извештај во рок од 45 дена од поднесувањето и врши исплата во наредните 45 дена. Во спротивно, може да се пресмета затезна камата на Комисијата.

Комисијата врши **набљудување** (во текот) или надворешна **оценка** (по завршувањето) на проектот. Нив обично ги вршат надворешни консултантски куќи или експерти.

II. Преглед на Програмите на Заедницата

II.1. Истражување

II.1.1. Седма рамковна програма за истражување и технолошки развој – ФП7 7th Research Framework Programme for Research and Technological Development – FP7 (2007-2013)

Опис на програмата

7. рамковна програма за истражување (ФП7) ги собира сите иницијативи на ЕУ поврзани со истражувањето со цел да ја направи ЕУ најконкурентна економија основана врз знаењето. ФП7 е организирана во четири потпрограми: соработка, идеи, луѓе и капацитети.

Приоритетни теми и активности

Соработка

Поддршка на транснационални истражувачки активности. Интегрален дел на потпрограмата е соработката меѓу ЕУ и трети земји. Се поддржуваат 4 вида активности:

- заедничко истражување (Collaborative research);
- заеднички технолошки иницијативи (Joint Technology Initiatives) – поврзани со Европските технолошки платформи (European Technology Platforms);
- координација на истражувачките програми надвор од Заедницата (Coordination of non-Community research programmes);
- меѓународна соработка (International Cooperation).

Со цел поддршка на одржлив развој, ФП7 поддржува активности и на 10 теми:

- здравје;
- храна, земјоделство и рибарство, биотехнологија;

- информациска и комуникациска технологија (ИКТ);
- нанонаука, нанотехнологија, материјали и нови продукциски технологии;
- енергија;
- животна средина (вкл. со климатските промени);
- транспорт (вкл. со аеронаутика);
- социо-економска наука и општествени науки;
- вселена;
- безбедност.

Идеи

Поддршка на првата паневропска агенција за врвно истражување на Европскиот истражувачки совет (European Research Council). Целта на Советот е да ја поттикне одличноста, динамиката и креативноста на европското истражување и со тоа да ја направи ЕУ привлечна за врвни светски истражувачи и компании кои инвестираат во врвното истражување.

Луѓе

Квантитативно и квалитативно зајакнување на човечките ресурси во истражувањето и технологијата во Европа. Активностите се основани врз основа на претходната програма Марија Кири (Marie Curie) и имаат за цел да ги поттикнат луѓето да станат истражувачи, како и да ја направат Европа атрактивна за домашните и за странските истражувачи.

Капацитети

Поддршка на истражувачката инфраструктура, истражување во корист на малите и средните претпријатија (МСП), истражувачки потенцијал на европските региони (Regions of Knowledge), поттикнување на спроведување полни истражувачки капацитет (Convergence Regions) на проширена Европа и изградба на ефективно и демократско европско општество базирано врз знаење.

Има две посебни потпрограми: Заеднички истражувачки центар (JRC) и Еуратом (Euratom) (активности за нуклеарно истражување и обука).

Има две дополнителни потпрограми поддржани во рамките на Еуратом рамковна програма (Euratom Framework Programme):

истражување на фисиската енергија и заштита од нуклеарната фисија и радијацијата.

Главните инструменти се:

- истражувачките и колаборативните проекти (R&D Collaborative Project);
- мрежите на одличноста (Networks of Excellence);
- координативните и поддржувачките мерки (Co-ordination and Support Actions).

Корисници

Земји: земјите членки на ЕУ, ЕФТА/ЕЕА, земјите кандидатки, Швајцарија, трети земји (со потпишан договор).

Субјекти: МСП, корпорации, истражувачки центри, синдикати, федерации, јавни институции, агенции, комори, банки, инвестициски фондови, универзитети, локални и регионални власти, здруженија, поединци/експерти.

Начин на аплицирање

Препорачана метода на аплицирање е преку интернет-апликација: **Electronic Proposal Submission Service (EPSS)** - <https://www.epss-fp7.org/>. Достапноста до ЕПСС (EPSS) е специфична за секој повик, тоа значи дека за секоја апликација (како водечки субјект или координатор) регистрација мора да се врши секојпат одново. Таа се врши врз основа на одбран повик на страницата со повици <http://cordis.europa.eu/fp7/dc/index.cfm>. Партнерите не треба да се регистрираат.

Европската комисија реализира активности преку **повици за предлог-проекти, експерти, услуги и конкурентски повици (competitive calls)**. Повиците се објавуваат на интернет-страницата на ФП7. Процесот на поднесување и оценување на предлозите е во два чекори или во еден чекор. Ако процесот е во два чекори, само апликанти што ќе ја пројдат првата фаза ќе бидат поканети да учествуваат во втората фаза на поднесување на целосен предлог-проект. Учесниците можат да го следат процесот на оценување и одлучување на карта (**Roadmap**) http://cordis.europa.eu/fp7/roadmap-2006_en.html

Конкретни информации за објава на повици, односно тендер, се наоѓаат во **годишните работни програми (Annual Work Programme)** за секоја од потпрограмите, односно темите. Тие се

достапни на интернет-страницата на ФП7 (<http://cordis.europa.eu/>). Активностите се реализираат преку директни и индиректни активности на ЕУ. Првите подразбираат директна активност на Европската комисија. Индиректните значат објавување повици за различни финансиски шеми.

Зависно од потпрограмата или/и видот на трошокот, проектот може да биде финансиран во висина меѓу 50 % и 100 % од целокупните подобни трошоци. Наедно, тоа зависи и од видот на истражувачката активност, како и правниот статус на пријавувачот на проектот. Има и различни начини за пресметка на предложени трошоци (т.н. *lump-sum* и *flat-rate*).

Секоја од потпрограмите подразбира различен вид истражувачки проекти (на пр. индивидуален, колаборативен, проект за МСП, мрежа), што подразбира и различен вид финансиски договор.

Критериуми за аплицирање

- најмалку 3 пријавувачи (за интегрирани проекти, мрежи на одличноста), од кои најмалку два се од земји-членки на ЕУ или од земји кандидати;
- за стипендиите може да е 1 пријавувач;
- во работните програми можна е обврска за повисок број задолжителни партнери (т.е. повеќе од 3);
- за состојбите и промените во конзорциумот одговараат само партнерите;
- европските истражувачки организации (на пр. ЦЕРН, ЕСА, ЕМБО) се водат како организација од одредена земја-членка на ЕУ;
- за правата поврзани со интелектуалната сопственост се договараат партнерите во конзорциумот и тие не се во одговорност на Комисијата.

Повеќе информации за програмата и апликацијата:

<http://cordis.europa.eu/>

Македонија има потишано Меморандум за разбирање за учество во Програмата. Субјекти од Македонија учествуваат како полноправни членки, односно кандидати и имаат пристап до средствата од сите потпрограми и теми

Одговорни институции

Европска комисија
Генерален директорат за
истражување
 Unit 02, Communication
 Rue de la Loi, 200
 B-1049 Brussels

Министерство за образование и наука

Димитрије Чуповски 9, 1000 Скопје
 тел.: (0)2 311 78 96, 311 72 77,
 факс: (0)2 311 84 14
 веб портал: www.mon.gov.mk
 е-пошта: contact@mofk.gov.mk

Канцеларија за комуникации
(Communication Desk)

тел.: +32 2 299 11 11
 е-пошта: ftp7@cordis.lu

II.2. Претпријатија, индустрија и енергија

II.2.1. Рамковна програма за конкурентност и иновации – ЦИП The Competitiveness and Innovation Framework Programme–CIP(2007-2013)

Опис на програмата

Рамковната програма за конкурентност и иновации (ЦИП) има за цел да ја поттикне конкурентноста на иновативноста на малите и средните претпријатија (МСП). Програмата е составена од 3 програми: Програма за претприемништво и иновации (ЕИП), Програма за поддршка на политики во полето на информациската и комуникациската технологија (ИКТ ПСП), Интелигентна енергија Европа (ИЕЕ).

Приоритетни теми и активности

Програма за претприемништво и иновации - ЕИП (EIP)

http://ec.europa.eu/cip/eip_en.htm

Програмата поддржува 5 мерки:

1. Достапност на МСП до финансии преку финансиски инструменти на ЕУ

Финансиска поддршка на претпријатијата во различни фази на развојот (зачетно-*seed*, почетно-*start up*, проширување-*expansion* и сопственичка трансформација-*business transfer*) за инвестирање во технолошки напредок, иновации (вклучително со екоинновации), пренос на технологии и прекугранично проширување на активностите. Со средствата управува Европскиот инвестициски фонд - ЕИФ (EIF), во соработка со домашни финансиски институции (банки).

2. Мрежа на претприемачки и иновативни центри за услуги

Регионални центри со интегрирана поддршка за претприемништвото и иновациите. Тие ја прават европската мрежа која е дел на Евро-инфо центри ЕИЦ (EIC) и Информативни центри за иновација ИЦИ (Innovation Relay Centres IRC). Листата од оваа мрежа се наоѓа на <http://ec.europa.eu/enterprise/networks/index.htm>.

3. Поддршка на иницијативи за поттикнување претприемништво и иновации

Поддршка за транснационалнио вмрежување на компаниите и другите актери во иновативниот процес, размена на позитивни примери итн.

4. Екоиновации - одржлив развој како претприемничка реалност

Поддршка на иновативни продукти, услуги кои имаат за цел намалување на влијанието на животната средина, заштита од загадување и ефективна и одговорна употреба на природните ресурси.

5. Поддршка на процесот на донесување политики

Поддршка за организирање конференции, собирање на знаење, информирање на одлучувачите, собирање податоци и анализи со цел влијание на политиките, подобрена соработка меѓу земјите-членки на ЕУ.

Програма за поддршка на политиките во областа на информациската и комуникациската технологија - ИКТ ПСП (ICT PSP)

http://ec.europa.eu/information_society/activities/ict_psp/index_en.htm
Развој на заеднички европски информатички простор, зајакнување на европскиот внатрешен пазар за информациска и комуникациска технологија (ИКТ), продукти и услуги, на ИКТ поттикнување иновации со прифатеноста и инвестиции во ИКТ, развој на инклузивно информатичко друштво и поефективни и поефикасни услуги за јавно добро, подобрување на квалитетот на живеење.

Оваа програма е главен финансиски инструмент на иницијативата i2010. 2005 година ЕУ донесе нова стратешка рамка: **A European**

Information Society for growth and employment, односно **i2010**, која промовира отворена и конкурента дигитална економија со нагласок на ИКТ како клуч на вклученоста и квалитетот на живеењето.

Инструменти:

- пилот (тип А) - градење иницијативи во земјите-членки и кандидати;
- пилот (тип Б) - поттикнување иновативни услуги и продукти на ИКТ;
- тематски мрежи - форум на засегнати страни за размена на искуствата и градење консензус.

Интелигентна енергија Европа - ИЕЕ (IEE)

http://ec.europa.eu/energy/intelligent/index_en.html

Поттикнување ефикасна енергија и рационална употреба на енергетските ресурси CUBE (SAVE), промоција на нови и обновливи енергетски ресурси и диверзификација на истите ALTENEP (ALTENER), промоција на ефикасна енергија и нови енергетски ресурси во транспортот STEEP (STEER).

Инструменти:

- промоција и дисеминација на проекти;
- проекти за пазарна репликација (Market Replication Projects);
- програма CUBE (SAVE);
- програма ALTENEP (ALTENER);
- програма STEEP (STEER).

Корисници

Земји: земји-членки на ЕУ, ЕФТА/ЕЕА, земји кандидати и потенцијални кандидати.

Субјекти: МСП, корпорации, истражувачки центри, синдикати, федерации, јавни институции, агенции, комори, банки, инвестициски фондови, универзитети, локални и регионални власти, здруженија.

Начин на аплицирање

Секоја потпрограма има свој комитет за управување и **годишна работна програма (Annual Work Programme)**. Таа дава конкретни информации за објава на повици, односно тендери. Годишните работни програми се достапни на интернет-страницата на ЦИП (CIP) http://ec.europa.eu/cip/index_en.htm.

Повиците се објавени во базата на податоци ТЕД (**TED - Tenders Electronic Daily**), како и на посебните интернет-страници на секоја од програмите. Средствата од потпрограмата ЕИП (EIP) наменети за МСП се достапни преку финансиски институции (банки), а не директно од ЕИБ (EIB).

Критериуми за аплицирање

- пријавувачот мора да има партнери од различни земји (за ИЕЕ најмалку 2-3);
- ограничување во вид на трошоци што се поддржуваат (на пр. за тематски мрежи се поддржуваат и координативни трошоци, во ИЕЕ не се поддржани инвестиции во опрема).

Повеќе информации за програмата и апликацијата

http://ec.europa.eu/cip/index_en.htm

Македонија има потпишано Меморандум за разбирање. Субјекти од Македонија учествуваат како полноправни членки, односно кандидати и имаат достапност до средствата од сите потпрограми.

Одговорни институции

Европска комисија Генерален директорат за претприемништво и индустрија

Dir. A Future Programme
Rue de la Loi, 200
B-1049 Brussels

Лице за контакт:

Antti Karhunen

тел.: +32 2 269 02 81

е-пошта:

antti.karhunen@ec.europa.eu

Министерство за економија

Јуриј Гагарин 15

1000 Скопје

(зградба А.Д. Бетон)

тел:(0)2 308 44 70, 308 44 71

факс: (0)2 308 44 72

веб портал:

www.economy.gov.mk

II.3. Вработување и социјални прашања

II.3.1. Прогрес – Progress (2007-13)

Опис на програмата

Прогрес или Програма на Заедницата за вработување и социјална солидарност дава поддршка за активности за **повеќе и подобри работни места и еднакви можности за сите** во периодот 2007-2013 г. Иако главните надлежности во полето на вработување и социјални прашања се во одговорност на земјите членки, оваа програма има за цел да ги поддржува тие и да ги координира на ниво на ЕУ.

Со тоа, програмата е еден од столбовите на исполнувањето на **Лисабонската агенда** со која ЕУ си зададе цел да поттикне раст, конкурентност и креирање работни места во Европската заедница.

Приоритетни теми и активности

Програмата предвидува мерки на 5 подрачја:

Вработување

Прогрес ја поддржува примената на **Европската стратегија за вработување (European Employment Strategy- ESB)**, која е интегрален дел од Лисабонската стратегија. ESB има за цел:

- привлекување и задржување повеќе луѓе на работа;
- пораст на понуда на работна сила и модернизација на системот за социјална заштита;
- подобрување на рамнотежата меѓу флексибилноста и безбедноста (т.е. “flexicurity”);
- развој на пристапот на животен циклус за работа со подобро образование и вештини.

Воведен е и нов начин на работа - **отворен метод на координација**. Според него, земјите-членки се договараат за заедничка цел на ЕУ и процедура за набљудување на спроведување на истиот, но секоја членка индивидуално одлучува за начинот на примена на методот во својата земја.

Работни услови

Прогрес го поддржува подобрувањето на работната околина и условите, вклучувајќи ги здравјето и безбедноста на работното место, како и усогласување на работниот и семејниот живот. Работните услови играат клучна улога во креирањето на подинамичен пазар на трудот кој поттикнува креирање работни места, но наедно нуди заштита и безбедност. Во ЕУ терминот работни односи подразбира:

- **законодавство** (минимални стандарди на работната околина, информираниост и консултации со работници, вклучувајќи ги синдикатите);
- **преструктурирање** (глобалната конкурентност подразбира оспособување на луѓето за промени, да ги очекуваат истите и да бидат активни чинители во креирањето претпријатија);
- **подобрување на работните услови** (глобален пристап кон благосостојба на работата, стимулирање на културата на заштита);
- **здравје и безбедност во работата** (максимален број ризици со минимален број регулативи, информациски и промотивни активности).

Родова еднаквост

ЕУ има двојна стратегија во полето на родовата еднаквост. Имено, тоа е стратегија за вклучување на **родовите односи во главните општествени текови** (промоција на родовата еднаквост во сите политики и активности) и **специфични мерки за промоција** на истите преку серија програми и поддржувачки активности за родова еднаквост. Во 2006 г., ЕУ ја усвои Картата за еднаквост меѓу мажите и жените (**Roadmap for Equality between Women and Men**). Таа идентификува 6 приоритетни подрачја за активности во периодот 2006-2010 година:

- еднаква економска зависност за мажите и за жените;
- усогласување на работниот, приватниот и семејниот живот;
- еднакво учество на жените и мажите во одлучувањето;
- отстранување на родовите стереотипи;
- отстранување на насилството и трговијата со жени;
- промоција на родовата еднаквост надвор од ЕУ.

Социјална заштита и вклученост

Прогрес ја поддржува примената на **отворен метод на координација** во полето на социјалната заштита и вклученоста со цел да ги поттикне земјите-членки да ги зајакнат нивните напори за **борба против сиромаштијата**, за **социјална вклученост** и промоција на **размена на политики за соодветен и одржлив пензиски систем** во иднина. Во периодот 2006-2008 г. мерките на национално ниво предвидуваат борба против сиромаштијата меѓу децата; промоција на активна вклученост меѓу најнепривилегираните во друштвото; воспоставување соодветен и одржлив пензиски систем и еднаков пристап кон здравствена и долгорочна нега.

Прогрес ја поддржува ефективната примена на принципот на антидискриминација и го промовира неговото вклучување во сите политики на ЕУ. Иако постојат закони кои ја забрануваат дискриминацијата, нејзиното искоренување бара проактивен концепт на еднаквост, кој ја нагласува одговорноста на власта да:

- идентификува и посочува социо-економска неповолност и системска дискриминација;
- гарантира достапност до права и можности во пракса;
- применува позитивни правни и практични мерки во јавниот и во приватниот сектор.

Со цел да се промени односот кон ова прашање и однесување, ЕУ исто така поддржува активности за **подигање на свеста**, вклучувајќи **информативни кампањи**. ЕУ поддржува и **граѓански организации на ниво на ЕУ** кои директно придонесуваат за примена на законодавството и политичките активности во ова поле.

Програмата поддржува **три видови активности**:

- **аналитички активности**, како собирање, дисеминација на податоци, подготовка на студии, анализи, развој на статистички и евалвациски методи;
- **разменски активности**, како заедничко учење, подигање на свеста, размена на информации и позитивни примери, медиумски кампањи и настани и набљудување и оценување на состојбите во земјите-членки;
- **активности за поддршка на главните актери**, како размена на искуства, информации, заштитни мерки, дискусии, воспоставување деловни тела од национални канцеларии, вмрежување на експертите, обуки, размена на вработени, соработка со меѓународни институции итн.

Корисници

Земји: земји-членки на ЕУ, ЕФТА/ЕЕА, земји кандидати.

Субјекти: органи на државна управа, локални и регионални власти, заводи за вработување, национални статистички институции, специјализирани тела, универзитети, истражувачки институти,

социјални партнери, граѓански организации, медиуми, експерти.

Начин на аплицирање

Конкретни информации за објава на повици, односно тендер, се наоѓаат во **годишните работни програми (Annual Work Programmes)** за секое од 5-те подрачја. Тие се објавени на интернет-страницата на Генералниот директорат за вработување, социјални работи и еднакви можности (DG EMPL) http://ec.europa.eu/employment_social/index_en.html.

Фокусот на Прогрес е во **резултатите**. Тоа значи развој и примена на политики и законодавство кои имаат позитивно влијание на европските граѓани и демонстрираат како ЕУ придонесува кон решавање на клучните проблеми во ова подрачје.

Европската комисија реализира активности преку **повици за предлог-проекти** (за семинари, проекти, студии) или преку повици за услуги, кои резултираат со договор за услуга. Активностите поддржани во рамките на повици за предлог-проекти се финансирани до максимум 80%.

Критериуми за аплицирање

- пријавувачот треба да е правно соодветно регистриран субјект во една од земјите што учествуваа во програмата;
- предложените активности не можат да бидат финансирани од други национални фондови (на пр. од структурни фондови) или други инструменти на ЕУ;
- предложените активности не треба да вклучуваат генерални оперативни трошоци на организација или профитабилни активности;
- обично (но не и задолжително) треба да се вклучени повеќе субјекти од повеќе земји-учеснички во програмата.

Повеќе информации за програмата и апликацијата:

http://ec.europa.eu/employment_social/progress/

На Македонија оваа Програма и станува достапна мерка по мерка.
Субјекти од Македонија учествуваат како полноправни членки,
односно кандидати и имаат пристап до средствата
од сите подрачја, односно мерки.

Одговорни институции

Генерален директорат вработување, социјални прашања и еднакви права

Unit E2

Rue de la Loi, 200

B-1049 Brussels

E-пошта:

empl-progress@ec.europa.eu

(генерален);

empl-d1-unit@ec.europa.eu

(вработување);

empl-f3-unit@ec.europa.eu

(работни услови),

empl-g1-fax@ec.europa.eu

(родова еднаквост);

EMPL-Inclusion@ec.europa.eu

(социјална заштита и

вклученост);

[empl-antidiscrimination@](mailto:empl-antidiscrimination@ec.europa.eu)

ec.europa.eu

(антидискриминација и

различност)

Министерство за труд и социјална политика

Даме Груев 14

1000 Скопје

тел: (0)2 311 72 88

факс: (0)2 311 82 42

веб портал: www.mtsp.gov.mk

II.4. Образование и култура

II.4.1. Програма за доживотно учење ЛЛЛ – Lifelong Learning Programme - LLL (2007-2013)

Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

Опис на програмата

Програмата за доживотно учење ЛЛЛ (LLL) има за цел да придонесе кон развојот на Заедницата во градење на општества засновани на знаење, со одржлив економски развој, повеќе и подобри работни места и поголема социјална кохезија, односно достигнување на целите зацртани во Лисабонската стратегија во 2000 година. Програмата дава можности за интеракција, соработка и мобилност меѓу образовни и обучувачки системи во ЕУ. Концептот на доживотно учење подразбира учење за лични, граѓански и социјални цели, како и за подобро вработување, во различни средини (вклучително надвор до формалното образование и обучувачките системи), за различни возрасти, низ цела Европа.

Програма ЛЛЛ има 4 секторски програми: за примарно образование *Комениус* (Comenius), средношколско образование *Ерасмус* (Erasmus), професионални обуки *Леонардо да Винчи* (Leonardo da Vinci) и образование на возрасни *Грундвиг* (Grundtvig). Тие се надополнети со трансверзални програми кои се фокусираат на соработка во донесување политики, јазици, ИКТ и дисеминација и употреба на резултати. Конечно, тие се надополнети и со *Жан Моне* (Jean Monnet), програма која се фокусира на европска интеграција и поддржува неколку главни институции и активни здруженија на ЕУ.

Приоритетни теми и активности

Програма *Комениус* (Comenius)

Програмата има за цел да изгради разбирање меѓу различни европски култури преку соработка меѓу **претшколски институции и основни училишта**. До 2013 година програмата би требало да вклучи 3 милиони ученици во заеднички образовни активности. Програмата поддржува активности, како транснационална мобилност (обука на наставници и друг образовен персонал,

поддршка на идни наставници), партнерство меѓу училишта, е-збратимување (е-твининг), мултилатерални проекти и мрежи.

Програма Ерасмус (Erasmus)

Програмата има за цел да поддржи создавање на европско подрачје на **средношколско образование** (European Higher Education Area-EHEA) преку мобилноста на студентите и образовен персонал во средношколското образование. Програмата поддржува активности, како мобилност (студии на универзитети, работни места, институти во други земји-членки), мултилатерални проекти (пренос и експерименти во иновации и позитивни практики), мрежи (тематски и дисциплинарни за развој на нови образовни концепти и способности) и поддржувачки мерки. Програмата има за цел до 2012 година да вклучи 3 милиони поединци во студентски активности за мобилност.

Програма Леонардо да Винчи (Leonardo da Vinci)

Програмата има за цел да им овозможи на европските граѓани достапност до нови вештини, знаење, квалификации кои се признаени и во други земји, со што се подобруваат нивните способности за вработување и конкурентноста на европскиот пазар на трудот. Исто така таа поддржува иновации и подобрување на систем и практики за професионално образование и обуки. Програмата поддржува голем спектар на активности, меѓу кои се: мобилност (практика и размена во претпријатија, размена и обука за развој на вештини), мултилатерални проекти (развој на иновации и добри практики, пренос на иновации и нивна применливост за нови производи и работни процеси), тематски и експертски мрежи и поддржувачки мерки. Програмата цели да го дигне бројот на лицата обучени низ работа во претпријатијата до 80.000 на годишно ниво до крајот на програмата.

Програма Грундвиг (Grundtvig)

Програмата има за цел да им овозможи на возрасните да се прилагодат на промените на пазарот на трудот и во општеството преку **образование на возрасни**. Програмата се фокусира на сите облици на непрофесионално и континуирано образование. Програмата ги поддржува следниве активности: мобилност (посети, размена), партнерство за учење (соработка меѓу образовни институции на исти теми), мултилатерални проекти за подобрување на системот на образование за возрасни и мрежи (тематски мрежи на организации и експерти, дисеминација на позитивни примери,

иновации) и поддржувачки мерки. До 2013 година, програмата цели кон поддршка на мобилност на 7.000 поединци вклучени во образованието за возрасни на годишно ниво.

Трансверзалните програми ги поддржуваат горните програми со 4 клучни активности:

1. Соработка во донесувањето политики и иновации

Поддршка на студиски посети за лица овластени за донесување одлуки и други засегнати страни во образованието и обука, идентификација на добри практики во други земји-членки, европски истражувања и споредбени студии;

2. Јазици

Во Европа се зборуваат повеќе јазици и знаењето на истите ги подобрува способностите на поединецот и економијата. Оваа активност има за цел да ја подигне свеста на значењето на подобрување на јазичните способности, подобрување на достапноста до тие вештини и развој на образовни материјали;

3. Развој на иновативни суштини, услуги, педагогии, практики основани врз ИКТ за доживотно учење

Развојот на иновативни ИКТ-решенија е моќна алатка за лесен и квалитетен пристап до образование и обука;

4. Дисеминација и употреба на резултати на активности поддржани од програмата ЛЛЛ (LLL), претходни програми и размена на позитивни практики

Тоа значи поддршка на дисеминацијата на знаењето и резултатите од програмите, како и нивна заедничка промоција.

Програма Жан Моне (Jean Monnet)

Програмата има за цел да промовира учење и истражување на европската интеграција како предмет на универзитетите. Таа поддржува и неколку клучни институции и активни здруженија. Програмата ги поддржува следниве активности: центрите на одличноста, учителски позиции на универзитети, европски модули, активности на Европската асоцијација за локални студии (European Community Studies Associations), поддршка на истражувачки институти.

Корисници

Земји: земји-членки на ЕУ, ЕФТА/ЕЕА, земји кандидати, трети земји (Програма Жан Моне)

Субјекти: ученици, студенти, наставници, обучувачи, образовен персонал, возрасни учесници, поединци на пазарот на трудот,

образовни институции/организации, лица или тела одговорни за системи и политики за образование на локално, на регионално и на национално ниво, претпријатија, социјални партнери, синдикати, комори, индустрија, информативни или советувачки служби, здруженија, истражувачки центри/тела, граѓански организации.

Начин на аплицирање

Спроведувањето на Програмата ЛЛЛ (LLL) е одговорност на Европската комисија (Генерален директорат за образование и култура) преку посебен комитет, во кој членуваат претставници на земји-членки на ЕУ. Програмата е управувана централизирано (преку Извршната агенција за образование, аудиовизуелни средства и култура) и децентрализирано (преку националните агенции), зависно од видот на активност.

Централизиран активности се:

→ мултилатерални проекти и мрежи, набљудување и анализи, оперативни грантови, унилатерални и национални проекти (трансверзални програми и Жан Моне) и поддржувачки мерки.

Децентрализиран активности се:

→ партнерства, мобилност на поединци и други активности.

Национална агенција за европските програми од областа на образованието и мобилноста

Националните агенции (во Македонија тоа е **Национална агенција за европските програми од областа на образованието и мобилноста**) и **Извршната агенција** имаат налог да информираат за програмите, да распишуваат повици, да оценуваат пристигнати проекти, да потпишуваат договори, да ја оценуваат и набљудуваат реализацијата на проектите.

За централизираните програми (преку Извршната агенција) можно е **електронско аплицирање**. Воведен е двофазен процес на аплицирање. Првата фаза вклучува поднесување документи кои ја докажуваат подобноста на апликантот, основни податоци за административни и статистички цели. Втората фаза вклучува поднесување подетални информации кои овозможуваат донесување одлука и склучување договор за поддршка.

Висината на средствата зависи од видот на активноста. Мултилатералните проекти и мрежи можат да се со времетраење подолго од 1 година.

Мобилноста за поединци поддржува трошоци, како патување, подготовка, исхрана и транспорт, трошок за учество на курсот. Висината на грантот зависи од времетраењето и земјата домаќин. Грантот може да вклучува трошоци на универзитетот за организирање на мобилноста.

Критериуми за аплицирање

→ пријавувачот треба да е правно соодветно регистриран субјект во една од земјите што учествуваа во Програмата ЛЛЛ (LLL);

→ мултилатерални проекти, мрежи итн. подразбираат партнерство помеѓу најмалку 2 институции/тела.

Повеќе информации за програмата и апликацијата:

<http://ec.europa.eu/lfp>

За да може Македонија активно да учествува во оваа Програма потребно е да исполни институционален предуслов, т.е. да формира Национална агенција, која ќе раководи со оваа Програма. Агенција е формирана во 2008 г. и се очекува истата да биде акредитирана до 2009 г.

Одговорни институции

Европска комисија Генерален директорат за образование и култура (DG EAC)

Unit B1
Rue de la Loi, 200
B – 1049 Brussels

Лице за контакт:

Nadege Monnot
тел.: + 32 2 295 20 35
е-пошта:
nadege.monnot@ec.europa.eu

Извршна агенција за образование, аудиовизуелни средства и култура (EACEA)

Avenue du Bourget, 1
B-1140 Brussels
е-пошта:
eacea-info@ec.europa.eu

Лица за контакт:

Comenius, Grundtvig
Brian Holmes
тел.: +32 2 298 79 79
факс: +32 2 292 13 24
е-пошта:
brian.holmes@ec.europa.eu

Erasmus, Jean Monnet, Study Centres

Ralf Rahders
тел.: +32 2 298 83 71
факс: +32 2 292 13 26
е-пошта:
ralf.rahders@ec.europa.eu

Leonardo da Vinci

Monika Holik
тел.: +32 2 296 16 55
факс: +32 2 292 13 27
е-пошта:
monika.holik@ec.europa.eu

Национална агенција за европските програми од областа на образованието и мобилноста

**Министерство за образование
и наука** Димитрије Чуповски 9,
1000 Скопје
тел.: (0)2 311 78 96, 311 72 77,
факс: (0)2 311 84 14
веб портал: www.mon.gov.mk
е-пошта: contact@mofk.gov.mk

II.4.2. Млади во акција - Youth in Action (2007-2013)

Опис на програмата

Програмата Млади во акција дава поддршка за активности во полето на **доживотно учење** на **млади** во периодот 2007-2013 година. Со тоа, програмата е клучен инструмент за овозможување неформално образование за младите на европско ниво. **Целите** на програмата се:

- промоција на **активно граѓанство** меѓу младите на национално и на европско ниво;
- развој на **солидарноста** и промоција на **толеранцијата** меѓу младите;
- поддржување на **меѓусебното разбирање** на младите од различни земји;
- придонес кон **квалитетен систем на поддршка** за младински активности и капацитети на младински организации;
- промоција на **европска соработка** во младинската проблематика.

Приоритетни теми и активности

Акција 1: Млади за Европа

Поддршка на разменски активности и проекти за мобилност, вмрежување и учество во демократските активности на локално, на национално и на европско ниво.

Акција 2: Европска служба за волонтерство

Поддршка на учество на млади од 18 до 30 години во непрофитни, волонтерски активности во или надвор од ЕУ.

Акција 3: Млади во светот

Поддршка на разменски проекти и развој на партнерства/мрежи меѓу млади и младински организации во земји-членки во ЕУ, соседски земји (вкл. Македонија) и остатокот од светот.

Акција 4: Младински систем за поддршка

Поддршка на вмрежување, советување, размена на информации, обука на младински тела активни на европско ниво.

Акција 5: Поддршка на младинска соработка на европско ниво

Поддршка на соработка и воспоставување структурен дијалог со

засегнатите страни за младинска проблематика.

Корисници

Земји: земји-членки на ЕУ, ЕФТА/ЕЕА, земји кандидати.

Субјекти: млади меѓу 13 и 30 години, младински организации, младински работници, локални власти и други институции/ организации активни во младинската проблематика.

Начин на аплицирање

На национално ниво, преку **националните агенции**. Во текот на една година има **5 рокови** за поднесување проекти: 1 февруари, 1 април, 1 јуни, 1 септември и 1 ноември. За проекти со европска димензија е одговорна **Извршната агенција за образование и аудиовизуелни средства и култура**. Во текот на годината има **3 рокови** за поднесување проекти: 1 февруари, 1 јуни и 1 септември.

Критериуми за аплицирање

- пријавувачот треба да е правен субјект, непрофитна организација (со одредени исклучоци);
- исполнување специфични критериуми за акција (на пр. возраст на целната група, земја учесничка, видот на подобни активности, број на учесници).

Повеќе информации за програмата и апликацијата:

<http://ec.europa.eu/youth/>

За да може Македонија активно да учествува во оваа Програма потребно е да исполни институционален предуслов, т.е. да формира Национална агенција, која ќе раководи со оваа Програма. Агенција е формирана во 2008 г. и се очекува истата да биде акредитирана до 2009 г.

Одговорни институции

**Европска комисија
Генерален директорат за
образование и култура (DG
EAC)**

Unit D2: Youth Programmes, Unit
D1: Youth policies
B – 1049 Brussels
тел.: +32 2 299 11 11
факс: +32 2 295 76 33
е-пошта: eac-youthinaction@ec.europa.eu

**Извршна агенција за
образование, аудиовизуелни
средства и култура
Одделение за млади**

Avenue du Burget 1
B-1140 Brussels
тел.: +32 2 29 97824
факс: +32 2 29 21330
е-пошта: youth@ec.europa.eu

**Национална агенција за
европските програми од
областа на образованието и
мобилноста**

**Министерство за образование
и наука** Димитрије Чуповски 9,
1000 Скопје
тел.: (0)2 311 78 96, 311 72 77,
факс: (0)2 311 84 14
веб портал: www.mon.gov.mk
е-пошта: contact@mofk.gov.mk

Опис на програмата

Програмата Медиуми 2007 поддржува предпродукциски и постпродукциски активности (т.е. дистрибуција и промоција). Програмата има за цел да придонесе кон појак европски аудиовизуелен сектор, кој ги одразува и почитува европските културни идентитети и наследство, да ја зголеми циркулацијата на европски аудиовизуелни производи во и надвор од ЕУ и да ја зајакне конкурентноста на секторот со поддршка на финансирање на МСП и употреба на дигитална технологија.

Приоритетни теми и активности

Програмата Медиуми 2007 е поделена во 5 активности:

1. Обука на професионалци

Подобрување на вештините на професионалците кои работат во аудиовизуелен сектор во делот за пишување сценарија, управување со продукција, дистрибуција и промоција на аудиовизуелни дела, употреба на дигитални технологии во истите, вмрежување и мобилност, обука за обучувачи, индивидуално обучување, координација, промоција на вклучени институции/ тела. Овие вештини се поддржани преку активности, како развој на обуки, учење на далечина, размена и партнерство меѓу поединци/институции во различни земји, стипендија за мобилноста;

2. Развој на проекти и фирми за продукција

Поддршка на европски независни продукциски куќи за развој на нивните продукциски проекти преку развој на проектни каталози, дигитализација, поддршка на дополнителни трошоци, инвестициски планови, соработка меѓу национални агенции;

3. Дистрибуција на кинематографски дела и аудиовизуелни програми

Поддршка на дистрибуција и емитување аудиовизуелни дела (документарни филмови, цртани филмови, интерактивни програми) и секој вид дистрибуција има свои правила за аплицирање и повици;

4. Промоција на кинематографски дела и аудиовизуелни програми, вклучително со поддршка на кинематографски

фестивали

Поддршка на промоција на европски независни продуценти и дистрибутери со цел тие да учествуваат во клучни европски и светски настани и со тоа да промовираат европска продукција;

5. Хоризонтални активности/пилот-проекти

Поддршка на европски продуценти и дистрибутери со цел тие да се запознаени/вклучени во последните случувања во информатичката и комуникациската технологија.

Корисници

Земји: земји-членки на ЕУ, ЕФТА/ЕЕА, земји кандидати, Швајцарија.

Субјекти: локални и регионални власти, компании/корпорации, федерации, синдикати, агенции, комори, МСП, здруженија.

Начин на аплицирање

Европската комисија - Генералниот директорат за информатичко општество и медиуми, е одговорна за политичките, институционалните, буџетските и комуникациските аспекти, како и за оценка. Со Програмата управува **Извршната агенција за образование, аудиовизуелни средства и култура**. Постојат и национални контактни точки (канцеларија за медиуми/антени) за првични информации за програмата во секоја од земјите-учеснички во Програмата. Листата на истите се наоѓа на: http://ec.europa.eu/information_society/media/overview/who/desks/index_en.htm.

Програмата поддржува 50 % од подобните трошоци, односно 60 % за партнери од земји со низок степен на аудиовизуелен капацитет или 75 % ако е тоа партнер од нови земји-членки или земји кандидати.

Критериуми за аплицирање

→ организацијата пријавувач е и мора да остане во мнозинска сопственост на државјани на земјата-членка.

Повеќе информации за програмата и апликацијата
http://ec.europa.eu/information_society/media/index_en.htm

За да може Македонија да учествува во оваа Програма потребно е да го има синхронизирано законодавство во оваа област (што е веќе исполнето).

Одговорни институции

Европска комисија
Генерален директорат за
информатичко општество и
медиуми
Unit A2
Rue de la Loi, 200
B-1049 Brussels

Лице за контакт:
Aviva Silver
тел.: +32 2 295 22 90
е-пошта:
aviva.silver@ec.europa.eu

Извршна агенција за
образование, аудиовизуелни
средства и култура (EACEA)
MEDIA Unit P8
Avenue du Bourget 1
B 1049, Brussels

Лице за контакт:
Constantin Daskalakis
тел.: +32 2 298 63 09
факс: +32 2 292 13 32
е-пошта: constantin.daskalakis@ec.europa.eu

Министерство за култура
Булевар Илинден б.б.
1000 Скопје
тел: (0)2 311 80 22
факс: (0)2 312 7 1 12
веб портал: www.culture.in.mk
е-пошта: info@culture.in.mk

II.4.4. Програма Европа за граѓаните – Europe for Citizens Programme (2007-13)

Опис на програмата

Програмата Европа за граѓаните има за цел да промовира активно европско граѓанство, со посебен фокус на граѓаните во нови земјо-членки на ЕУ. Поконкретно, Програмата им дава можности на граѓаните за интеракција и учество, развој на европски идентитет, развој на чувството на сопственост, зајакнување на толеранцијата и меѓусебното разбирање, промоција на различности и интеркултурен дијалог.

Приоритетни теми и активности

Акција 1: Активни граѓани за Европа

Поддршка на поврзување на луѓето од локални заедници низ Европа за размена на искуства, мислења, вредности, зацврстување на нови и постоечки врски и мрежи меѓу локалните власти. Предвидени се два вида мерки: збратимување меѓу градовите (твининг) и проекти за поддршка на иновативни методи на граѓанско учество.

Акција 2: Активно граѓанско општество во Европа

Поддршка на целни граѓански организации како битен елемент во активното граѓанско учество и промоција на европски вредности, дебати и прашања. Предвидени се три вида мерки: структурна поддршка на истражувачки (think-tank) организации, структурна поддршка на граѓански организации на европско ниво и поддршка на проекти на граѓански организации.

Акција 3: Заедно за Европа

Поддршка на високовизуелни настани (големи настани, доделување награди, славење на европски достигнувања, уметнички настани итн.), студии, анкети и информациски и дисеминациски алатки (веб-портали итн.).

Акција 4: Активно европско потсетување

Поддршка на проекти за заштитување на историски места и архиви

поврзани со депортации и спомен на жртвите на нацизмот и сталинизмот. Предвиден вид на активности се: изложби, публикации, церемонии, состаноци, интернет-страници, дигитализација на архивите итн.

Корисници

Земји: земји-членки на ЕУ, ЕФТА/ЕЕА, земји-кандидатки и потенцијални кандидатки.

Субјекти: истражувачки центри, локални и регионални власти, федерации, сојузи, агенции, комори, развојни граѓански организации, универзитети, здруженија.

Начин на аплицирање

Со Програмата управува **Извршната агенција за образование, аудиовизуелни средства и култура**. Генерално, Програмата поддржува проекти со најмногу 60 % од подобните трошоци, додека структурната поддршка може да е најмногу до 80 % од целокупните трошоци.

Најголем дел од повиците се објавуваат еднаш годишно или периодично.

Акција 1: Активни граѓани за Европа

Збратимување на градовите – повик за семинари со 2 рока за пријави; повик за граѓански состаноци со 5 рокови за пријави (ноември, јануари, февруари, април и јуни);

Граѓански проекти – годишен повик со рок за пријавување на 15 февруари секоја година.

Акција 2: Активно граѓанско општество во Европа

Структурна поддршка на истражувачки (think-tank) организации – годишен повик;

Структурна поддршка на граѓански организации на европско ниво – годишен повик.

Акција 3: Заедно за Европа

Повици за предлози или услуги (по потреба).

Акција 4: Активно европско потсетување

Годишен повик – рок за пријави април.

Критериуми за аплицирање

→ пријавувачите треба да се правни субјекти од земји-членки на ЕУ

и тоа да е непрофитна организација;

→ граѓанските организации треба да се занимаваат со непрофитна дејност и да дејствуваат на транснационална основа (со канцеларии во различни подобни земји);

→ истражувачките организации (think tanks) треба да се европски јавни организации за истражување политики (European public policy research organisation).

Повеќе информации за програмата и апликацијата

http://ec.europa.eu/citizenship/index_en.html

Македонија може да учествува како потенцијална членка на Програмата, но активностите на субјектите од земјава не можат да бидат финансиски поддржани од Програмата додека не е потпишан Меморандумот за разбирање и не се уплати влезен билет.

Одговорни институции

Извршна агенција за образование, аудиовизуелни средства и култура (ЕАСЕА)

Unit P7 Citizenship
Avenue du Bourget, 1
B-1140 Brussels
е-пошта:
eacea-info@ec.europa.eu

Министерство за образование и наука

Димитрије Чуповски 9, 1000
Скопје
тел.: (0)2 311 78 96, 311 72 77,
факс: (0)2 311 84 14
веб портал: www.mon.gov.mk
е-пошта: contact@mofk.gov.mk

Лице за контакт:

Марс Јорна
тел.: +32 2 296 52 57
факс: +32 2 296 23 89
е-пошта:
marc.jorna@ec.europa.eu

Опис на програмата

Програмата Култура има за цел да поддржува креирање заеднички европски културен простор. Поконкретно, Програмата има за цел да промовира прекугранична мобилност на културни работници, да поддржува транснационална размена на културни и уметнички дела и да создава интеркултурен дијалог.

Приоритетни теми и активности

Културни активности

Поддршка на 3 вида заеднички културни и уметнички проекти на културни организации од земји-членки:

Мерка 1: повеќегодишни проекти за соработка (multi-annual co-operation projects) - 3 до 5 години, најмалку 6 организации од 6 земји-членки, максимална поддршка од 50 %, односно во висина 500.000 евра годишно;

Мерка 2: мерки за соработка (co-operation measures) - до 2 години, најмалку 3 организации од 3 земји-членки, максимална поддршка од 50 %, односно во висина меѓу 50.000 евра и 200.000 евра годишно;

Мерка 3: специфични мерки (special measures) за поголеми активности, како на пр. европски престолнини на култура, награди.

Тела од областа на културата

Поддршка на тема на европско ниво. Се поддржуваат активности, како размена меѓу телата во земјите-членки, идентификација на потреби, застапување пред институции на ЕУ, учество во јавни расправи и европски културни амбасадори.

Поддршка на анализа и дисеминација

Поддршка за промоција на Програмата и нејзините резултати преку анализа, поддршка на контактни точки, собирање и дисеминација на информации.

Корисници

Земји: земји-членки на ЕУ, ЕФТА/ЕЕА, земји кандидати.

Субјекти: истражувачки центри, локални и регионални власти,

компани, федерации, синдикати, администрации, држави, МСП, университети, здруженија.

Начин на аплицирање

Програмата е во надлежноста на Европската комисија - Генерален директорат за образование и култура. Со Програмата управува **Извршната агенција за образование, аудиовизуелни средства и култура (ЕАСЕА)**. Сите земји-членки на ЕУ и најголем дел од земјите-учеснички во Програмата имаат културни контактни точки, кои имаат задача да даваат информации за Програмата и да помагаат во поврзувањето меѓу културни организации низ Европа. Листата на точките се наоѓа на: http://ec.europa.eu/culture/eac/culture2000/contacts/national_pts_en.html.

Во Македонија, таа контактна точка е во Министерство за култура.

Процедурата на аплицирање со одвива во две фази: во првата фаза пријавувачот поднесува опис на проектот и рамка на буџетот на проектот. Во втората фаза (важи само за одбрани проекти) тој треба да предложи и подетална документација (на пр. детален буџет).

Учеството на културни оператори/организации од трети земји, односно земји што го немаат потпишано Меморандумот за разбирање, е можно како придружни партнери (associated partners). Трошоците на придружните партнери не се признаваат како подобни, односно со оправдување на организација апликант до 15 % од целокупната вредност на проектот.

Критериуми за аплицирање

→ потпишан Меморандум за разбирање меѓу Европската комисија и земја што не е членка на ЕУ која сака да овозможи учество на субјекти од земјата да учествуваат во програмата;

→ пријавувачот треба да е културен оператор/организација (што не се занимава со аудиовизуелна дејност), вклучително претпријатија од областа на културата, односно тоа да е јавен или приватен правен субјект со претежна дејност во сферата на културата;

→ активностите на пријавувачот се непрофитни.

Повеќе информации за програмата и апликацијата:

http://ec.europa.eu/culture/eac/index_en.html

http://eacea.ec.europa.eu/culture/index_en.htm

Македонија има потишано Меморандум а разбирање за учество во Програмата. Субјекти од Македонија учествуваат како полноправни членки, односно кандидати и имаат достапност до средствата од сите мерки и активности.

Одговорни институции

Извршна агенција за образование, аудиовизуелни средства и култура (ЕАСЕА)

Unit P8 Culture

Avenue du Bourget

B-1140 Brussels

е-пошта:

eacea-info@ec.europa.eu

Министерство за култура

Булевар Илинден б.б.

1000 Скопје

тел: (0)2 311 80 22

факс: (0)2 312 7 1 12

веб портал: www.culture.in.mk

е-пошта: info@culture.in.mk

Лице за контакт:

Antonios Kosmopoulos

тел.: + 32 2 299 16 40

факс: +32 2 292 13 29

е-пошта: antonios.kosmopoulos@ec.europa.eu

kosmopoulos@ec.europa.eu

II.5. Животна средина

II.5.1. Живот + – LIFE+ (2007-13)

Опис на програмата

Живот+ е програма што поддржува проекти за заштита на животната средина и природата (nature conservation) во периодот 2007-2013 г. Програмата го поддржува спроведување на шестата **Акциска програма за животна средина (6th Environment Action Programme – EAP)**, како и мерки за посочување на најбитните проблеми, како борба против климатските промени, спречување на намалувањето на природната разновидност, минимизирање на негативните последици по човековото здравје и управување со природните ресурси на одржлив начин. Програмата се реализира преку 3 вида мерки.

Приоритетни теми и активности

Природа и биолошка разновидност

Мерката има за цел да придонесе кон спроведување на политиките и законодавството на Заедницата во полето на природата и биолошката разновидност. Фокусот е на Директивата за птици и живеалишта и развој на мрежата Природа 2000 (Nature 2000). Мерките се поддржани со активности, како: демонстративни проекти, добри практики, конзервациски проекти, одредување локации за Природа 2000, управување со тие локации и со животинските видови и набљудување. Финансирана е и набавка на земјиште одредено за локациите на Природа 2000.

Политики и управување со животната средина

Мерката поддржува иновативни пристапи во донесувањето политики. Фокусот е на климатските промени, животната средина, здравјето и квалитетот на животот, природните ресурси и отпадоците. Се поддржуваат активности, како: студии, анализи, набљудување, градење капацитети, обуки, работилници, вмрежување и добри практики, демонстрација на иновативни политики, технологии, методи и инструменти. Оваа мерка поддржува и оперативни активности

на еколошки граѓански организации на европско ниво и развој и одржување на мрежи и компјутерски системи директно поврзани со политики за животната средина на Заедницата.

Информации и комуникација

Мерката поддржува дисеминација на информации и подигање на свеста во полето на заштита на животната средина. Мерката поддржува активности, како: студии, анкети, набљудување, градење капацитети, обуки, работилници, вмрежување, размена на добри практики, кампањи за подигање на свеста, информациски активности, демонстрација на политики и инструменти, активности на европски граѓански организации и развој и одржување мрежи и компјутерски системи директно поврзани со политиките за животната средина на Заедницата.

Корисници

Земји: земји-членки на ЕУ, ЕФТА/ЕЕА, земји кандидати и потенцијални кандидати.

Субјекти: органи на државна управа, држави, истражувачки центри, локални и регионални власти, обучувачки центри, федерации, сојузи, агенции, комори, МСП, универзитети, здруженија.

Начин на аплицирање

Со програмата управува Генералниот **директорат за животна средина на Европската комисија**. Тој организира годишни повици за предлози, избор, набљудување и плаќање. **Земјите-членки** (преку своите институции и контактни точки) поднесуваат проекти до Комисијата, донесуваат национални приоритети и цели (од 2008 година) и дават коментари за предлог-проекти (од аспект на националните приоритети).

Предлог-проектите се поднесуваат до компетентната национална институција и истите ги поднесуваат до Комисијата. Предлог-проектите се поднесуваат во електронска форма, односно на ЦД (CD) или на ДВД (DVD) во формат .pdf (скенирани документи).

78 % од целокупниот буџет е наменет за кофинансирање на грантови за проектни активности, од кои 50 % се за проекти во полето на природата и биолошката разновидност. Проектите се поддржани во висина од 50 % или 75% од подобните трошоци.

Постои можност за поднесување проекти за генерирање приходи (на

пр. демонстративни и апликативни проекти). Тие се финансирани во висина до максимално 30 % од подобните трошоци.

Критериуми за аплицирање

→ пријавувачот треба да е правен субјект од земја-учесничка;
→ партнерства на субјекти од повеќе од една земја не се задолжителни, но носат додадена вредност за проект.

Повеќе информации за програмата и апликацијата

<http://ec.europa.eu/environment/life/funding/lifeplus.htm>

Се очекува потпишување на Меморандумот на разбирање кој ќе и овозможи на Македонија еднакво учество во програмата.

Одговорни институции

Европска комисија
Генерален директорат за животна средина
Unit E4
Rue de la Loi, 200
B-1049 Brussels

Лице за контакт:
Секретаријат на Програмата
тел.: + 32 2 295 66 67

Природа и биолошка разновидност
Franck Vassen
тел.: +32 2 396 87 85
е-пошта: franck.vassen@ec.europa.eu

Политики и управување со животната средина
Philip Owen
тел.: + 32 2 296 55 62
е-пошта:
philip.owen@ec.europa.eu

Информации и комуникација
Simon Goss
тел.: +32 2 296 55 62
е-пошта:
simon.goss@ec.europa.eu

Министерство за животна средина и просторно планирање
Дрезденска 52
1000 Скопје
тел: (0)2 233 6 9 30
факс: (0)2 233 6 9 31
веб портал: www.moe.gov.mk

II.6. Правда, слобода и безбедност

II.6.1. Програма Спречување и борба против криминалот (Prevention of and Fights against Crime) (2007-13)

Опис на програмата

Програмата Спречување и борба против криминалот е програма во полето на слободата, безбедноста и правдата за периодот 2007-2013 година. Целите на програмата произлегуваат од политичките приоритети на Хашката програма. Главната цел на програмата е ефективна соработка во борбата против криминалот. Таа е тесно поврзана со рамковните програми за основните права и правда (Fundamental Rights and Justice) и солидарноста и управувањето со миграциските текови (Solidarity and Management of Migration Flows).

Приоритетни теми и активности

Програмата има за цел да поддржува соработка на полицијата со други релевантни институции од кривично-правното поле и во борбата против криминалот. Програмата е насочена кон спречување криминал и криминологија кон органите на прогонот и заштита и поддршка на жртвите и заштита на сведоците. Спречувањето и борбата против криминалот вклучува тероризам, трговија со луѓе, повреда на деца, трговија со недозволенни дроги, недозволена трговија со оружје, корупција и измама. Програмата поддржува 4 вида проекти:

- проекти на иницијатива на Комисијата со европска димензија;
- транснационални проекти (со најмалку 2 земји-членки, или 1 земја-членка и земја кандидат);
- национални проекти (со иновативна или со додадена вредност на европско ниво);
- оперативни грантови за граѓански организации за активности со европска димензија.

Корисници

Земји: земји-членки и земји кандидати

Субјекти: органи на државна управа, истражувачки центри,

обучувачки центри, федерации, сојузи, агенции, комори, МСП, универзитети, здруженија, локални и регионални власти.

Начин на аплицирање

Генералниот директорат за правда, слобода и безбедност на Европската комисија е одговорен за управување со програмите. Генерално, повици за проекти се објавуваат еднаш годишно. Подетални информации се наоѓаат во годишните работни програми (Annual Work Programmes) за секоја од програмите. Тие се достапни на веб-страницата на секоја од програмите.

Во истите се наоѓаат и детали за висината на средствата и поддршката. Програмата дава поддршка со максимална висина од 70 % од трошоците.

Критериуми за аплицирање

- за транснационални проекти мора да аплицираат барем 2 земји-членки, или 1 земја-членка во партнерство со земја кандидат;
- трети земји и меѓународни организации може да учествуваат како партнери во проектот, но не можат да поднесуваат проект;
- профитабилни организации може да учествуваат во соработка со државни органи или со граѓански организации.

Повеќе информации за програмата и апликацијата

http://ec.europa.eu/justice_home/funding/intro/funding_security_en.htm

Се очекува потпишување на Меморандумот за разбирање кој ќе и овозможи на Македонија еднакво учество во програмата.

Одговорни институции

**Европска комисија
Генерален директорат
за правда, слобода и
безбедност**

Unit Д4
Rue de la Loi, 200
B-1049 Brussels

Лице за контакт:
Zuzana Dorazilova

тел: +32 2 296 10 01

е-пошта:

zuzana.dorazilova@ec.europa.eu;

JAI-AGIS@ec.europa.eu

Министерство за правда

Димитрије Чуповски 9

1000 Скопје

тел: (0)2 311 72 77

факс: (0)2 322 69 75

веб портал: www.pravda.gov.mk

е-пошта: contact@mjustice.gov.mk

II.7. Здравје

II.7.1. Програма Здравје (2008-2013) – Health Programme (2008-2013)

Опис на програмата

Програмата има за цел да придонесе кон солидарноста и просперитетот на Европска унија преку заштита и промоција на човеково здравје и безбедност како и подобрување на јавното здравство.

Приоритетни теми и активности

Програмата ги има следните 3 **специфични цели**:

1. Подобрување на безбедноста на човековото здравје
 - заштита на граѓаните од здравствени закани/ризици преку развој на ЕУ да одговори на болести и закани од физичка, хемиска и биолошка природа;
 - подобрување на безбедноста на граѓанинот преку висок стандард и безбедно здравство, стручни совети, проценка на ризиците итн.
2. Промоција на здравството и намалување на здравствените нееднаквости
 - активности поврзани со главните здравствени фактори како на пр. исхрана, физичка активност, употреба на дроги итн.;
 - мерки за спречување на големи болести и фокус на активности со ЕУ-додадена вредност;
 - зголемување на бројот на здрави години на живеење и промоција на здраво стареење;
 - промоција и подобрување на менталното здравје;
 - третирање социјални и еколошки фактори на здравјето.
3. Развој и десеминација на информации и знаење поврзано со здравјето
 - размена на знаење и добри практики поврзани со здравјето;
 - лобирање, анализа и десеминација на информации поврзани со здравјето со фокус на систем на набљудување на состојбата во здравството.

Програмата ги поддржува следните видови **финансиски**

механизми:

- ко-финансирање на проекти и конференции;
- објава на тендери за активности;
- заеднички активности на Заедницата и една или повеќе земји членки;
- ко-финансирање на оперативни трошоци на граѓански организации (ГО) или специализирани мрежи во полето на здравјето;
- заедничка активност со другите програми на Заедницата.

Корисници

Земји: земји-членки, земји од ЕЕА, земји кандидати

Субјекти: истражувачки институти, локални и регионални власти, федерации, сојузи, органи на државната управа, универзитети, граѓански организации (ГО) и фирми.

Начин на аплицирање

Генералниот директорат за здравје и заштита на потрошувачите и Извршната агенција за јавно здравје (PHEA) се заедно одговорни за управување со програмата. Подетални информации за финансирањето на активностите се наоѓаат во годишната работна програма (Annual Work Programme) на Програмата. Во секоја земја постојат и **национални контактни канцеларии** за подобро информирање на потенцијални корисници.

Критериуми за аплицирање

- апликантите мора да имаат обезбедено ко-финансирање од други извори
- проектот да е од не профитна природа
- сите трошоци и активности мора да се реализираат по одобрување на проектот и потпишување на договор
- секој апликант или партнер има право на финансирање на еден проект на година.

Повеќе информации за програмата и апликација:

<http://ec.europa.eu/phea>

Се очекува Македонија да потпише Меморандум за разбирање и да учествува во програмата како полноправна членка. Дотогаш, субјекти од Македонија може да учествуваат како подизведувачи или партнери без финансиска поддршка.

Одговорни институции

**Европска комисија
Генерален директорат
за здравје и заштита на
поторшувачите**

Rue Alcide de Gasperi
LUX-2920 Luxembourg

**Извршна агенција за јавно
здравје**

Batiment Jean Monnet
Rue Alcide de Gasperi
LUX-2920 Luxembourg

Министерство за здравство

Водњанска б.б.

1000 Скопје

тел: (0)2 314 71 47

факс: (0)2 311 30 14

веб портал:

www.zdravstvo.gov.mk

II.8. Царина и оданочување

II.8.1. Царина 2013 – Customs 2013 (2007-2013)

Опис на програмата

Програмата има за цел поддршка на царинските служби на земјите учеснички во овозможувањето трговија, поедноставувањето и забрзувањето на царинските процедури. Една од клучните задачи е воведување електронски систем на царина, како и подготовка на идни земји-членки, за соработка во ова поле во рамките на ЕУ.

Приоритетни теми и активности

Програмата ги има следните **специфични цели**:

- подобрена стандардизација и поедноставување на царинските системи и процедури со цел намалување на административните пречки за финансиски трошоци;
- идентификација, развој и примена на добри практики;
- одржување на систем за мерење на достигнувањата на земји-членки;
- заштита од неправилности преку систем на размена на контролни информации;
- воспоставување паневропски електронски царински систем;
- одржување и воспоставување комуникациско-информациски системи;
- поддршка на царинските услуги на земјите пристапници;
- поддршка за воспоставување висококвалитетни царински системи во трети земји;
- подобрена соработка со царинските органи од трети земји, посебно од земјите од Инструментот за европска соседска политика;
- развој и спроведување заеднички обуки.

Програмата ги поддржува следните видови **активности**:

- систем за комуникација и размена на информации;
- поставување референтни точки (benchmarking);
- семинари и работилници;

- проекти и управувачки групи;
- работни посети;
- обучувачки активности;
- набљудувачки активности.

Корисници

Земји: земји-членки, земји кандидати, потенцијални кандидатки, земји од Инструментот за европска соседска политика ЕНПИ (ENPI).

Субјекти: органи на државната управа.

Начин на аплицирање

Генералниот директорат за оданочување и царинска унија на Европската комисија е одговорен за управување со програмата. Подетални информации за финансирање на активностите се наоѓаат во годишната работна програма (Annual Work Programme) на Програмата.

Програмата покрива трошоци, како патување, живеење на разменски активности, набавки, развој и инсталација на информациско-разменски системи.

Критериуми за аплицирање

→ поднесувачи на проекти може да бидат само органи на државната управа од областа царина.

Повеќе информации за програмата и апликација:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0201:FIN:EN:PDF>

Македонија моментално го нема потпишано Меморандумот за разбирање.

Одговорни институции

Европска комисија
Генерален директорат за оданочување и царинска унија
 Unit A2
 Rue de la Loi, 200
 B-1049 Brussels

Лице за контакт:
 Birgit Reiser
 тел.: +32 2 295 48 23
 е-пошта:
 birgit.reiser@ec.europa.eu

Царинска управа
 Ул. Лазар Личеноски 13
 1000 Скопје
 тел.: (0)2 329 39 25
 веб портал: www.customs.gov.mk

II.8.2. Фискалис 2013 – Fiscalis 2013 (2007-2013)

Опис на програмата

Програмата има за цел подобрување на функционирањето на даночниот систем на внатрешниот пазар на Европската унија преку зголемена соработка меѓу земјите учеснички, нивните органи и други релевантни тела.

Приоритетни теми и активности

Програмата ги има следните **специфични цели**:

- обезбедување ефикасен, ефективен и поширок систем за информации за административна соработка, достигнување висок заеднички степен на разбирање и примена на законодавството и континуирано подобрување на административните процедури преку размена на добри практики во областа на **ДДВ, трошарини, данок на приходи на имот**;
- подобрување на соработката меѓу органите на државната управа од различни земји за подобра примена на постоечките правила во **оданочување на премијата на осигурување**;
- поддршка на посебни потреби во прилагодувањето на **земјите кандидати и потенцијалните кандидати** во оваа област;
- подобрување на соработката со органите во **трети земји**, посебно од земјите од Инструментот за европска соседска политика ЕНПИ (ENPI).

Програмата ги поддржува следните видови **активности**:

- систем за комуникација и размена на информации;
- мултилатерален надзор;
- семинари и проектни групи;
- работни посети;
- обучувачки активности.

Корисници

Земји: земји-членки, земји кандидати, потенцијални кандидати, земји од Инструментот за европска соседска политика ЕНПИ (ENPI).

Субјекти: органи на државната управа.

Начин на аплицирање

Генералниот директорат за оданочување и царинска унија на Европската комисија е одговорен за управување со програмата. Подетални информации за финансирање на активностите се наоѓаат во годишната работна програма (Annual Work Programme) на Програмата.

Програмата покрива трошоци, како патување, живеење на разменски активности.

Критериуми за аплицирање

→ поднесувачи на проекти може да бидат само органи на државната управа од областа царина.

Повеќе информации за програмата и апликација:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0202:FIN:EN:PDF>

Македонија сеуште го нема потпишано Меморандумот за разбирање.

Одговорни институции

Европска комисија
Генерален директорат за оданочување и царинска унија

Unit D1

Rue de la Loi, 200

B-1049 Brussels

Лице за контакт:

Veerle De Leeuw

тел.: +32 2 295 99 39

е-пошта:

taxud-fiscalis@ec.europa.eu

Управа за јавни приходи

Генерална Дирекција

Комплекс банки бб,

1000 Скопје

тел: (02) 329 95 00

факс: (02) 328 10 10

веб портал: www.ujp.gov.mk

е-пошта: info@ujp.gov.mk

Анекс: Табела Програми на Заедницата

Име на програмата	Времетраење	Област	Активности	Корисници		Начин на аплицирање	Интернет	Одговорни институции
				Земји	Субјекти			
7та рамковна програма – FP7	2007-2013	истражување	транс-национални проекти, колаборативни проекти, заедничко истражување, меѓународна соработка	земји членки на ЕУ, ЕФТА/ЕЕА, кандидати, Швајцарија, трети земји	МСП, корпорации, истражувачки центри, синдикати, федерации, јавни институции, агенции, комори, банки, инвестициски фондови, универзитети, локални и регионални власти, здруженија, подјачници/ експерти	повик за предлог проект, експерти, услуги и конкурентски повик (competitive calls) Electronic Proposal Submission Service (EPSS)	http://cordis.europa.eu/	Европска Комисија Генерален директорат за истражување Министерство за образование и наука
Рамковна програма за конкуренција – СРП	2007-2013	Претпријатја и индустрија и енергија	пилот проекти, дигитализациски проекти, финансирање, размена, конференции, експерти, иновации,	земји членки на ЕУ, ЕФТА/ЕЕА, кандидати	МСП, корпорации, истражувачки центри, синдикати, федерации, јавни институции, агенции, комори, банки, инвестициски фондови, универзитети, локални и регионални власти, здруженија	повик се објавени во датабаза TED, како и на посебни интернет страни од секој од програмите	http://ec.europa.eu/cfp/index_en.htm	Генерален директорат за претприемништво и индустрија Министерство за економија
Процес	2007-2013	Вработување и социјални прашања	студија, анализирани, статистички и евалуациски методи, заедничко учење, дигане на свеста, размена на информации и позитивни примери, медиумски кампањи и настани и набуѓување на состојбите, активности за поддршка на главните актери	земји членки на ЕУ, ЕФТА/ЕЕА, земји кандидати	институции/органи државна управа, локални и регионални власти, заводи за вработување, национални статистички институции, специјализирани тела, универзитети, истражувачки институции, граѓански организации, медиуми, експерти	институции/органи државна управа, локални и регионални власти, заводи, статистички институции, специјализирани тела, универзитети, истражувачки институции, социјални партнери, ГО, медиуми, експерти	http://ec.europa.eu/employment_social/progress/	Генерален директорат за вработување, социјални прашања и еднакви права Министерство за труд и социјална политика

<p>Програма за доживотно учење – LLL (Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundtvig, Jean Monnet)</p>	<p>2007-2013</p>	<p>Образование Мобилност, мултилатерални проекти, мрежи, твининг, поддржувачки мерки, Трансверзални програми</p>	<p>земји членки на ЕУ, ЕФТА/ЕЕА, земји кандидати, трети земји (Програма Jean Monnet)</p>	<p>ученици/студенти, наставници, обучувачи, образовен персонал, одговорни за системи и политики за образование на локално/национално препријатиа, социјални партнери, синдикални, комори, индустрија/ информативни/ советувачки служби, здруженија, истражувачки центри/тела, ГО</p>	<p>програма е управувана централизирано (преку ЕАСЕА) децентрализирано (преку Национални агенции). За централизирани програми можно е електронско аплицирање.</p>	<p>http://ec.europa.eu/llp</p>	<p>Европска Комисија Генерален директорат за образование и култура (DG EAC) Израшна агенција за образование, аудиовизуелни средства и култура (ЕАСЕА) Национална агенција за европските програми од областа на образованието и мобилноста Министерство за образование и наука</p>
<p>Млади во акција</p>	<p>2007-2013</p>	<p>разменски активности и проекти за мобилност, проекти за размена, волонтерски активности, партнерства/проекти меѓу млади и младински организации</p>	<p>земји членки на ЕУ, ЕФТА/ЕЕА, земји-кандидати</p>	<p>млади меѓу 13 и 30 години, младински организации, локални власти и други институции/организации активни во младинската проблематика</p>	<p>на национално ниво преку нац. агенции (5 рокови за аплицирање) За проекти со европска димензија е одговорна ЕАСЕА (3 рокови за аплицирање)</p>	<p>http://ec.europa.eu/youth/</p>	<p>Европска Комисија Генерален директорат за образование и култура (DG EAC) Израшна агенција за образование, аудиовизуелни средства и култура (ЕАСЕА) Национална агенција за европските програми од областа на образованието и мобилноста Министерство за образование и наука</p>
<p>Медиуми 2007</p>	<p>2007-2013</p>	<p>образованието млади оуба, развој продукциски проекти, Промоција на кинематографски дела и аудиовизуелни програми, Поддршка на европски продуценти и дистрибутери</p>	<p>земји членки, ЕФТА/ЕЕА, земји- кандидати, Шведска</p>	<p>лок и рег. власти, компанијални корпорации, федерации, синдикати, агенции, комори, НСТ, здруженија</p>	<p>Програмата ја управува ЕАСЕА. Постојат и национални контакти точки (канцеларија за медиуми/антени)</p>	<p>http://ec.europa.eu/informati on_society/media/index_en.htm</p>	<p>Европска Комисија Генерален директорат за информатичко општество и медиуми Израшна агенција за образование, аудиовизуелни средства и култура (ЕАСЕА) Министерство за култура</p>
<p>Европа за</p>	<p>2007-2013</p>	<p>збратимување и проекти</p>	<p>земји членки,</p>	<p>истражувачки центри, лок.</p>	<p>со Програмата</p>	<p>http://ec.europa.eu/citizensh</p>	<p>Израшна агенција за</p>

<p>граѓаните</p>		<p>граѓанство, партиципација</p>	<p>за иновативни методи, структурна поддршка на ГО, високо-квалитетни наставни студии, анети и информатиски и информатиски алати, заштитување на историски места, изложби, публикации, состаноци, интернет страни</p>	<p>ЕФТА/ЕЕА, (потенцијални) кандидати</p>	<p>и рег. власти, федерации, сојузи, агенции, коморни развојни граѓански организации, универзитети, здруженија</p>	<p>управава ЕАСЕС</p>	<p>ip/index_en.html</p>	<p>образование, аудиовизуелни средства и култура (ЕАСЕС) Министерство за образование и наука</p>
<p>Култура</p>	<p>2007-2013</p>	<p>култура</p>	<p>повеќегодишни проекти за сопободна мерка за соодобна специфични мерки</p>	<p>земји членки, ЕФТА/ЕЕА, земји-кандидати</p>	<p>истражувачки центри, локал. власти, локални, федерални власти, органи на државна управа, држави, МСП, универзитети, здруженија</p>	<p>програма е во надлежноста на Европска Комисија. Со Програма управува ЕАСЕС. Аплицирањето се одвива во две фази.</p>	<p>http://ec.europa.eu/culture/eas/index_en.html</p>	<p>Европска Комисија Генерален директорат за образование и култура Извршна агенција за образование, аудиовизуелни средства и култура (ЕАСЕС) Министерство за култура</p>
<p>Живот +</p>	<p>2007-2013</p>	<p>животна средина</p>	<p>демонстративни проекти, добри практики, конзервативни проекти, набудување, студии, анализи, градење капашитети, впрежување демократијана иновативни политики, технологии, методи, инструменти, оперативни активности на еколошки ГО, капацитет за давање совети, мрежување на мрежи и комултериси системи</p>	<p>земји членки, ЕФТА/ЕЕА, (потенцијални) кандидати</p>	<p>органи на државна управа, држави, истражувачки центри, локални и регионални власти, обучувачки центри, федерации, сојузи, агенции, коморни, МСП, универзитети, здруженија</p>	<p>со програма управува Европска Комисија. Земји членки (преку свои институции и контактни точки) поднесуваат проекти до Комисија. Предлог проекти се поднесуваат во електронски формат (PDF во ROM или DVD во .pdf формат)</p>	<p>http://ec.europa.eu/enviroment/life/funding/therplus.htm</p>	<p>Европска Комисија Генерален директорат за животна средина Министерство за животна средина и урбано планирање</p>
<p>Спречување и борба со криминал</p>	<p>2007-2013</p>	<p>права, слобода и безбедност</p>	<p>транснционални проекти, национални проекти, оперативни грантови</p>	<p>земји членки и кандидати</p>	<p>органи на државна управа, истражувачки центри, обучувачки центри, федерации, сојузи, агенции, коморни, МСП, универзитети, здруженија, локални и регионални власти</p>	<p>Европска Комисија е одговорна за управување на програмите. Повици за проекти се објавуваат еднаш годишно.</p>	<p>http://ec.europa.eu/justice_home/funding/intro/funding_security_en.htm</p>	<p>Европска Комисија Генерален директорат за правда, слобода и безбедност Министерство за правда</p>

Здравје	2008-2013	здравје	<p>проекти, конференции, заеднички aktivnosti на Зедницата, ко-финансирање на оперативни трошоци на ГО/специјализирани мрежи, задничка активност со другите програми на Зедницата</p>	<p>земји, членки, земји од ЕЕА и кандидатки</p>	<p>истражувачки институти, локални и регионални власти, федерации, сојузни органи на државна управа, универзити, ГО и фирми</p>	<p>ко-финансирање, објави на тендери, заеднички активности, ко-финансирање на оперативни трошоци</p>	<p>http://ec.europa.eu/rhea</p>	<p>Европска комисија Генералниот директорат за здравје и заштита на потрошувачите Извршна агенција за јавно здравје Министерство за здравје</p>
Царина 2013	2007-13	царина	<p>систем за комуникација и размена на информации, поставување референтни точки (benchmarking), семинари, работилници; проекти/управувачки групи; работни посети, обучувачки и; набљудувачки активности</p>	<p>земји-членки, (потенцијални) ЕНПТ земји</p>	<p>органи на државната управа</p>	<p>Европската комисија е одговорна за управување со програмата.</p>	<p>http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ.do?uri=COM:2006.020.FIN:ENP:DF</p>	<p>Европска комисија Генерален директорат за оданочување и царинска унија Царинска управа</p>
Фискален 2013	2007-2013	оданочување	<p>систем за комуникација и размена на информации; мултилатерални надзор, семинари и проектни работни посети; обучувачки активности</p>	<p>земји-членки, (потенцијални) ЕНПТ кандидатки, ЕНПТ земји</p>	<p>органи на државната управа</p>	<p>Европската комисија е одговорна за управување со програмата.</p>	<p>http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ.do?uri=COM:2006.020.FIN:ENP:DF</p>	<p>Европска комисија Генерален директорат за оданочување и царинска унија Управа за јавни приходи</p>

*Оваа публикација/прирачник беше овозможена со поддршка од Британската амбасада.
Наведените мислења во оваа публикација се мислења на авторите и
не ги одразуваат секогаш мислењата и ставовите на Британската амбасада.*

*The British Embassy in Skopje supported the publication of this handout. However, the content of this
publication does not necessarily reflect the position or the opinions of the British Embassy.*

